

## Inherent

“Dat daar tussen die poten is ook vorm”!

De jonge Marieke Thomassen, op de academie, bezig naar model te tekenen, is eigenlijk meer geïnteresseerd in de stoel waar het model op zit. Dan zegt de docent: “Dat daar tussen de poten is ook vorm!” en dan valt ineens het kwartje. Een kwartje dat, als in slow motion, in haar hele werk zal blijven vallen: hoe vormen en restvormen elkaar maken.

Twee zomers geleden raakte Thomassen in de ban van het zonlicht dat tussen de bladeren door op het asfalt viel, hoe het licht daar de prachtigste vormen maakte. Overal viel het vormenspel tussen bladeren en tussenruimte, donker en licht, te bewonderen. Hele fotoseries met vlekken op asfalt.

Veel abstracter en gestileerder en op groot formaat zien we hetzelfde idee van licht als vorm terug op de twee doeken *Beweging voor twee diagonalen*. Vergis je niet: het werk is niet ontstaan door een vooraf bedachte mal op een groot doek te schilderen. Het is ontstaan in een constant heen en weer bewegen tussen vorm en tegenvorm, tussen samenballing en uitdijing, tussen zwaarte en lichtheid, beweging en tegenbeweging. Wat wij zien is het resultaat. Daarin zit nog heel veel beweging – kijk maar. Je blik kan de vorm zien, of de restvorm. De beweging kan zwaar zijn, compact, naar binnen gericht, of juist licht, ruimte zoekend, over de lijst heen golven. *Slow motions*, bewegingen die elkaar oproepen, elkaar maken.

We zien dit nog robuuster, wat monumentaler, en in zwart wit nog meer teruggebracht tot zijn pure essentie (serie *slowmotion zwart/grijs*). En dat dan weer uitvergroot (groot oker; groot blauw; groot rood; *beweging voor achter voor; lijn tussen vier punten*)

Schilderijen zijn vaak gelaagd. Soms is dat heel mooi te zien in de huid. De vele lagen samen geven diepte, leven, structuur aan het vlak. Je voelt dat er van alles onder zit. Denk aan een oude Rembrandt, de dikke, brokkelige lagen verf, alsof alles wat hij had gezien en geschilderd is meegenomen in zijn laatste werken.

Marieke kan zich als docent moeiteloos verplaatsen in al die verschillende cursisten, die allemaal zo helemaal in hun eigen schilderproces opgaan. Toen ik dat eens tegen haar zei, antwoordde ze, een beetje verbaasd: “Maar daar ben ik natuurlijk zelf ook allemaal geweest!” In haar voortdurende zoektocht op het doek, met verf, met vorm, is Thomassen inderdaad overal geweest. Organisch expressionisme, versobering in de serie *horizonnen*, of de *huizenserie*, veel meer uitbundigheid en ronde vormen in vazen, bloemen, dat weer naar abstractie vertaald, een geschilderd dagboek uit de tijd dat haar vader op sterven lag, zwart-wit structuren van besneeuwde takken of een appelbomen misschien: een leven lang, een atelier vol, uitproberen, kijken, doen, uitzoeken, vinden, dit is het, zo is het. Een steeds rijker arsenaal aan belichaamd weten, zien, kunnen.

Z.O.Z

Maar waar is dat hier te zien? De doeken zijn strak, nauwkeurig, lijken nauwelijks gelaagd. In haar atelier vertelt Marieke hoe dat werkte. De pure essentie zoeken, dat betekende: weglaten, loslaten. Alles wat er nog meer kon, alles wat ze in al die jaren aan technieken, kleuren, vormen had opgebouwd heel bewust niet gebruiken. Alleen de essentie. De lagen die we niet zien zijn de lagen die met veel moeite zijn weggelaten. Schrapen, schrappen, tot de essentie blijft staan.

En wat is dat dan, vraag ik, de essentie? Dat de vormen, bewegingen, ruimtes, elkaar oproepen, elkaar maken. Inherent zijn.

Onaangeraakt

De doeken die we zojuist zagen vroegen om vakwerk: beheersing, precisie, geduld, controle. Alleen zo kon het spel van de vorm en zijn tegenvorm, beweging en tegenbeweging in al zijn puurheid en helderheid getoond worden.

Ook in het werkproces van Thomassen roept de ene beweging de andere op. Heerlijk, om eens zo precies, zo beheerst te werken. Maar: als ik nou het doek eens de beweging liet maken, in plaats van de kwast? Een nieuw proces, een nieuwe ontdekkingstocht, was geboren.

De verf zelf gaat zijn ongekennde gang. Onaangeraakt. Vaak op een ondergrond van ook gedraaide verfpatronen bracht Thomassen grijswit en gemengd zwart aan en liet het doek draaien. Steeds hetzelfde proces. Steeds doorgaan tot er in het schilderij geen duidelijke richting meer was. Steeds dat bijzondere moment wanneer de verf nog beweegt terwijl het doek al stilstaat, heel langzaam, nauwelijks waarneembaar. Een beweging die bijna stilstaat. Die tijd intensiveert. (serie Slow Motion)

Telkens een ander resultaat. Maar ook telkens de gewaarwording alsof de beweging ook na afloop nog doorgaat, heel langzaam, bijna niet waarneembaar. Alsof de tijd nog net niet stilstaat. Slow motion.

Doordraaien

Nog een tegenbeweging (Slow motion 12-luik) Bloemachtige, kleurrijke, eigenwijze doekjes, allemaal vanuit een vlek in het midden gedraaid tot wat ze kennelijk zelf graag wilden worden. "Ik kan nog wel honderd of duizend maken", zegt Thomassen enthousiast, "er is geen een hetzelfde, er gebeurt telkens iets anders". Je ziet al hele wanden voor je, vol met kleur en vorm, druk met elkaar in gesprek. De Thomassen die naar eenvoud, puurheid en abstractie streeft roept ineens haar tegenhanger op, barstend van de kleurrijke energie, het plezier in oneindige variatie, de lol van de verf die altijd ook lekker zijn eigen gang gaat. Geen slow motion maar e-motion. Heerlijk!

En precies omdat dit er hangt wordt duidelijk welke lagen Thomassen allemaal heeft willen afkrabben, wissen, wassen, schuren, schrappen en schrapen om te komen tot waar we mee begonnen: de beweging die zijn tegenbeweging al in zich draagt. Gestold op doek in slow motion.

Tekst: Geertje Mak